

MESSIÁSI BIBLIÁK

© dr. Szalai András, Apológia Kutatóközpont, www.apologia.hu (v.1. 2025.09.11)

Az angolszász területen élő zsidó-keresztény és messiási zsidó közösségek mindig az elterjedt bibliafordításokat használták, de újabban saját „messiási” fordításokat is kiadnak, amelyek valamelyik zsidó kultúrát, illetve valamelyik messiási teológia sajátosságait tükrözik. Az alábbiakban öt elterjedt messiási bibliát és egy „zsidóbarát” kiadványt mutatunk be dióhéjban.

1. Messiási fordítások

Az ún. messiási fordítások kiadásának nem annyira teológiai, hanem inkább *lelkiségi és evangelizációs okai* vannak, ami megmagyarázza sajátosságait:

- alapvetően igyekeznek a Biblia *eredeti, zsidó jellegét visszaadni*, hogy a vallásos zsidó számára minden „ismerős” legyen, a vallástalan háttérű zsidó és nem-zsidó hívő számára pedig minden „eredetként” hasson
- az Ószövetségben *az iratok sorrendje* általában az izraelita Tanach-ot követi (nem a keresztény Bibliák sorrendjét, de ugyanazok a könyvek vannak benne, mint a protestáns kánonban)
- közlik az *izraeliták* számára megszokott heti Tóra-szakaszok rendjét (az egyházi év perikópa rendje helyett)
- az Ó- és az Újszövetségben a bibliai héber *tulajdonnevek és köznevek* (személyek, városok, rituális tárgyak, fontos teológiai fogalmak stb.) fonetikus angol átírásban szerepelnek
- kiadói választástól függ, hogy melyik szót (nem) látják fontosnak héberül visszaadni vagy visszahéberesíteni (pl. „*Elohim* created the earth and *shamayim...*”; „Grace and *shalom* to you...”).

Mivel az Ószövetség nyelve – az arámi részletektől eltekintve – héber, a rabbinikus zsidó liturgia héber nyelvű és a mai zsidóság is újra beszél héberül, a messiási kiadók számára természetesnek tűnik, hogy az Újszövetség „eredeti zsidó háttere” kizárólag vagy elsősorban héber, ezért igyekeznek a neveket és válogatott kifejezéseket „visszahéberesíteni”. Két megjegyzés:

- Jézus korában már csak Júdeában és Jeruzsálemben beszéltek a korai rabbinikus hébert. A térség 1. sz-i nyelvi kultúráját az arámi és a görög határozta meg, a görög Újszövetség is *arámi* neveket és mondatokat őriz.
- A messiási fordításokban is sok a héber szó és név, mint a szentneves és hébergyökeres bibliákban, de *más okból*, és a messiási fordítások Isten Nevét (*JHVH*) *sohasem* próbálják meg „a helyes kiejtés” szerint visszaadni.

Tanulmányunk egy sorozat része, ld. „Jézus neve”, „Isten neve” „Messiási mozgalom” és „Szent Név, Héber Gyökerek”

Complete Jewish Bible (CNT/CJB)

David H. Stern, amerikai, de Izraelben élő messiási zsidó vezető műve: Jewish New Testament (JNT, 1989), JNT Commentary (1992), Complete Jewish Bible (CJB, 1998), Complete Jewish Study Bible (2016)

- Ószövetség: a Jewish Publication Society (1985) stilisztikai átdolgozása; Újszövetség: Stern saját, új fordítása
- Iratok sorrendje: a *Tanakh* izraelita; a *New Testament* mai egyházi, de a zsidó szerzők neve héber (pl. *Yochanan, Kefa*)
- Isten (*God*) neve *Adonai*, az Ósz-i idézetekben is, *küriosz* helyett is mindig
- Jézus (Krisztus) *Yeshua (the Messiah)*, megszólítása és címe *Lord* (1Kor 12:3) vagy *Adonai* (Fil 2:11)
- Szent Lélek *Ruach HaKodesh*, de a Lélek *Spirit*, Isten Lelke *Spirit of God*
- Héberesítés: következetes, sok tulajdon- és köznévv, de viszonylag kevés teológiai kifejezés; a JNT gazdagon van lábjegyzetelve a kiejtést segítő hangsúlyjelekkel, a megszokott fordításokkal, rövid magyarázatokkal [pl. *Y’hu.dah* — Judah; *co.hen* (pl. *co.ha.nim*) — priest; *b’ra.khah* — blessing; *tal.mi.dim* — disciples stb.]
- Függelék: héber/angol, angol/héber szójegyzék, kiejtési útmutató.

Tree of Life Version (TLV, 2011)

Több mint 30 közismert messiási zsidó és más keresztény teológus műve

- Iratok sorrendje: a *Tanakh* izraelita, a *New Covenant* mai egyházi
- Isten (*God*) neve *ADONAI*, az Ósz-i idézetekben is
- Jézus (Krisztus) *Yeshua (the Messiah)*, megszólítva *Master*, címként *Lord*
- (Szent) Lélek *Ruach (ha-Kodesh)*, Isten Lelke *Ruach Elohim*
- Héberesítés: minimális, az istennevek, a legismertebb nevek (pl. *Miriam, Jacob*) és válogatott teológiai kifejezések (pl. *B’nei Israel, Shabbat, shalom, kedoshim*)
- Függelék: a heti Tóra-szakaszok listája, héber/angol imádságok, áldások

Messianic Jewish Literal Translation (MJLT, 2018)

Kevin Geoffrey műve

- Young’s Literal Translation (1898) enyhén modernizált változata; csak *New Covenant Scriptures*
- Iratok sorrendje célcsoport és kronológia szerint: (1) főleg zsidóknak írt (Mt, Jak, 1-2Tim, 1Pt, Héb), (2) zsidóknak és a népek közül valóknak írt (Mk, Lk, ApCsel; Róm ... Tit; 2Pt, Júd; Jn, 1-3Jn, Jel) iratok
- Isten (*God*) neve יהוה *ADONAI* az Ósz-i idézetekben, a *küriosz theosz ADONAI Elohiym*

- Jézus (Krisztus) *Yeshua (the Messiah)* – megszólítása és címe *Master* (1Kor 12:3) vagy *ADONAI* (Fil 2:11)
- (Szent) Lélek *Ruach (HaKodesh)*, Isten Lelke *Ruach 'Elohiym*
- Héberesítés: következetes, minden tulajdonnév és fontos köznévfő mindig héber írásjelekkel és latinbetűs átírással egyszerre jelenik meg, még a többes számú alakok is héberül (pl. *Ko'haniym, ruchot, goyim, shabatot*);
- Függelék: héber betűs/latin átírással/angol szójegyzék.

New Jerusalem Version (NJV, 2019)

Nem nevesített szerkesztői bizottság műve

- American Standard Version (1901) modernizált változata
- Iratok sorrendje: a *Tanakh* izraelita, a *New Testament* mai egyházi
- Isten (*God*) neve יהוה az Ósz-i idézetekben is
- Jézus (Krisztus) *Yeshua (the Messiah)*, megszólítása *Master*, feltámadása utáni címe *Lord*
- (Szent) Lélek *Ruach (HaKodesh)*, Isten Lelke *Ruach Elohim*
- Héberesítés: korlátozott, az olvashatóság érdekében csak istennevek (pl. *El Elyon, El Shaddai*), ünnepek (pl. *Pesach, Shavuot*), viszonylag kevés teológiai kifejezés (pl. *sheol, kohen, emunah*); néha következetlen („Peter, Jacob and Yochanan”; „Shalom, mercy and chesed to you”)
- Függelék: héber/angol szójegyzék, Tóra-heti szakaszok, évközi ünnepek listája, áldások héberül/angolul, a biblia kezelése.

The Orthodox Jewish Bible (OJB, 2002)

Philip E. Goble, amerikai, haszid környezetben élő messiási zsidó műve; a kiadó (Artists for Israel International) *jiddis* nyelvű Tórát és Újszövetséget is kiad

- Teljesen egyedi fordítás vagy inkább kulturális adaptáció
- Iratok sorrendje: a *Tanakh* izraelita, a *Brit Chadasha* mai egyházi; iratok címe héber vagy héberesített
- Isten (*G-d / Elohim*) neve *HASHEM*, Atyánk *Avinu*, az Ósz-i idézetekben *HASHEM / ADONAI*
- Jézus (Krisztus) *Yehoshua (Moshiach)*, megszólítása *Rebbe*, (állandó) címe *Rebbe Melech HaMosiach*, Urunk *Adoneinu*, Isten Igéje *Dvar HASHEM*
- (Szent) Lélek *Ruach (Hakodesh)*
- Héberesítés: következetes, de nem csupán bibliai héber, hanem a haszid kultúra askenázi kiejtés szerinti (pl. *Bereshis, shabbos, omein*) és *jiddis* kifejezéseivel telíti az angol szöveget, így az összhatás igazi „jesivás” keveréknyelv, ami – a sok zárójeles megjegyzés, fordítás alapján – a szerző szerint is sokszor magyarázatra szorul
- Függelék: tematikus index, messiási próféciaák, messiási naptár, imádságok, áldásmondások.

2. Zsidóbarát bibliakiadás

Mivel zsidó szemmel a legtöbb egyházi bibliafordítás nem adja vissza eléggé a zsidó kulturális háttérrel, egyes keresztény szerzők és kiadók a felismert igényeknek megfelelően „zsidóbarát” fordításokat is megjelentettek.

One New Man Bible (ONMB, 2011)

- William J. Morford műve, aki egy híres amerikai rabbihoz, a modern héber nyelv atyjának, Eliézer ben-Jehudának az unokájához járt konzultálni. A fordítás helyenként vitatható, de nem tartalmaz eretnokségeket.
- Az Újszövetségi rész „**The Power New Testament**” címmel jelent meg (Shalom Ministries, 2003), a teljes biblia „**One New Man Bible – Revealing Jewish Roots and Power**” címmel (True Potential Publishing Inc. 2011).
- A ONMB címe a Kol 2:15-re utal, amely szerint zsidók és nem zsidók „egy új emberré” lesznek a messiás révén.
- A „Héber Írások” (nem „Ószövetség”) könyvei az izraelita *Tanakh* sorrendjét követik; heti Tóra-olvasásai rendet is tartalmaz; a szöveg a YLT átdolgozása, sok értelmező kiegészítéssel; a *JHVH* mindenhol „LORD”
- Az Újszövetség Morford saját, formahű fordítása, amelyben bizonyos szavakat kerül (pl. *church* helyett *Ekklesia*, *law* helyett *Torah*); Jézus Krisztus mindenhol „Jesus Messiah”
- Morford a megszokott bibliás kifejezésekhez képest „a héber erőteljes kifejezőmódját” kívánja átültetni angolra, vastag betűvel kiemelve a hangsúlyokat, felszólításokat, tiltásokat (Bár eredetileg erre utal az első kiadás címében a „Power”, hívószóként különösen karizmatikus körökben tette népszerűvé a kiadványt.)
- Rengeteg jegyzet és hosszú szójegyzék segíti a zsidó kulturális háttér megértését.

Az angol nyelvű messiási zsidó és zsidóbarát bibliakiadások többsége digitális kiadásban is beszerezhető, illetve online is olvasható, ld. a kiadók weboldalain.

COMPARISONS
with other Messianic Jewish translations

MJLT	TLV	CJB
[We] were being guarded under the guardianship of תּוֹרָה, Torah—completely shut in to the faith about to be revealed, so that the תּוֹרָה, Torah became our child-conductor, leading us to Messiah, so that by faith we would be declared righteous. <i>Galatians 3:23-24</i>	[We] were being guarded under Torah—bound together until the coming faith would be revealed. Therefore the Torah became our guardian to lead us to Messiah, so that we might be made right based on trusting. <i>Galatians 3:23-24</i>	[We] were imprisoned in subjection to the system which results from perverting the Torah into legalism, kept under guard until this yet-to-come trusting faithfulness would be revealed. Accordingly, the Torah functioned as a custodian until the Messiah came, so that we might be declared righteous on the ground of trusting and being faithful. <i>Galatians 3:23-24</i>